

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecătorii

Toma Nadejda

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Talmaci Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2013, în cauza penală în privința lui

Talmaci Andrei xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.04.2010-06.03.2012;

Instanța de apel: 22.05.2013-11.06.2013;

Instanța de recurs: 19.05.2021-18.08.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 06 martie 2012, Talmaci Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, la 4 (patru) ani închisoare;

- art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare.

Potrivit art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit lui Talmaci Andrei pedeapsa definitivă de 6 (șase) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 3 (trei) ani.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, fiind dispusă încasarea din contul lui Talmaci Andrei în beneficiul lui Cernei Anatolie, suma de 5 000 (cinci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Talmaci Andrei, la data de 10 iunie 2009, ora 19:30, aflându-se în mun. Chișinău, str. Grădinarilor nr. 25, având intenția restituirii în mod samovolnic, de la cet. Cernei Anatolie suma de 1 000 euro, care la acel moment, conform ratei oficiale de schimb a Băncii Naționale a Moldovei constituia suma

de 15 523,20 lei, considerând că are dreptul să-și exercite drepturile sale în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite de lege, intenționat, i-a aplicat lui Cernei Anatolie multiple lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului, după care forțat a luat de la acesta cheia de la automobilul de model „Mercedes-Benz E220 CDI”, anul fabricării 2002, cu n/î Românești xxxxx, de care se folosea Cernei Anatolie în baza împuternicirii de la SC „Done Grup”, cu sediul în România și cu care a venit la întâlnirea dată, și care conform raportului de expertiză nr. 1696 din 10 iulie 2009, a fost estimat la prețul de 208 034 lei, comunicându-i acestuia că își va primi automobilul doar după întoarcerea datoriei. Prin acțiunile sale ilegale, Talmaci Andrei i-a cauzat lui Cernei Anatolie, un prejudiciu material în sumă de 208 034 lei.

Astfel, acțiunile lui Talmaci Andrei, au fost încadrate în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, *samovolnicia, adică exercitarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, acțiuni însoțite de aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, soldate cu daune în proporții deosebit de mari.*

Tot el, la începutul lunii iunie 2009, aflându-se în mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor cet. Cernei Anatolie, intenționat, prin invocarea unor argumente false precum că partenerul ultimului, Cemîrtan Chiril, îi datora lui Talmaci Andrei o sumă de 2 000 euro, care conform ratelor oficiale de schimb a Băncii Naționale a Moldovei, constituia suma de 31 610,60 lei, profitând de faptul că cet. Cemîrtan Chiril nu poate fi găsit, a cerut de la Cernei Anatolie, suma menționată. La cerințele lui Talmaci Andrei de a restitui datoriile pentru cet. Cernei Anatolie, i-a transmis primului suma de 2 000 euro, în două rate, prima rată fiind transmisă la începutul lunii iunie 2009, care constituia suma de 600 euro, iar a doua rată, peste câteva zile, care constituia suma de 1 400 euro. Prin acțiunile sale ilegale, Talmaci Andrei i-a cauzat lui Cernei Anatolie un prejudiciu material în sumă totală de 31 610,60 lei.

Acțiunile lui Talmaci Andrei, au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune materiale în proporții considerabile.*

3. Avocatul Albu Inga în numele inculpatului, a contestat sentința cu apel, solicitând repunerea cererii de apel în termenul de atac; suspendarea executării sentinței primei instanțe, cu casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță.

În motivarea apelului a indicat, că în cadrul primei instanțe, cauza a fost examinată în lipsa inculpatului Talmaci Andrei, prin ce s-a încălcat dreptul inculpatului de a se expune asupra învinuirii înaintate.

A susținut apărarea, că ordonanața de pornire a urmăririi penale în baza art. 352 alin. (3) lit. d), 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, a fost întocmită cu încălcarea normelor de procedură penală, deoarece nu a fost indicat locul, ora, și circumstanțele în care au fost săvârșite infracțiunile.

Cu referire la infracțiunea prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal,

a menționat că lipsește latura obiectivă a infracțiunii, iar referitor la infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, consideră că este un litigiu care urmează a fi soluționat în instanța de judecată în ordine civilă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2013, a fost respins apelul ca inadmisibil și menținută sentința primei instanțe.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că potrivit jurisprudenței naționale, precum și celei europene, orice acuzat are dreptul să fie informat în termenul cel mai scurt într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa, să se apere el singur sau să fie asistat de un apărător ales de el, să dispună de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării sale.

Astfel, reținând prevederile art. 70 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de apel a stabilit că deși inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în fața instanței, acesta nu a beneficiat de drepturile menționate supra.

De asemenea, instanța de apel a precizat și faptul că potrivit informației anexate la materialele cauzei (f.d.247, vol.II), în privința inculpatului, până în prezent este pornit dosar de căutare, fapt ce face imposibilă o examinare eficientă și legală a cauzei penale în privința lui Talmaci Andrei, or, soția inculpatului nu a avut careva împuterniciri legale pentru a încheia un contract de asistență juridică, în numele inculpatului Talmaci Andrei.

În acest context, instanța de apel a conchis, că examinarea în fond a apelului declarat de către avocatul Albu Inga în numele inculpatului Talmaci Andrei, i-ar încălca în continuare drepturile acestuia, inclusiv și dreptul la un recurs efectiv, din care motiv instanța de apel consideră că apelul declarat urmează a fi respins ca inadmisibil, or, avocatul Albu Inga, depunând cererea de apel la 03 mai 2013, nu este împuternicit în conformitate cu legislația procesual penală, personal de către inculpat, cu dreptul de a declara un apel în numele ultimului. Mai mult, avocatul Albu Inga nu a participat la examinarea cauzei în prima instanță.

5. Avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Talmaci Andrei, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 8), 10), 13) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând repunerea în termen a recursului, casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Talmaci Andrei, să fie achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, iar conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procesul penal intentat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în privința lui Talmaci Andrei, să fie încetat, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

În argumentarea recursului susține, că despre decizia instanței de apel a luat cunoștință la data de 26 aprilie 2021.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat în baza

materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art. 422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Din analiza materialelor cauzei penale, Colegiul penal reține că decizia motivată a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 11 iulie 2013 (f.d.16-19, Vol.III).

La caz, termenul de declarare a recursului se calculează din 12 iulie 2013, ziua imediat următoare datei pronunțării deciziei motivate și a expirat la 12 august 2013, aceasta fiind și ultima zi de depunere a recursului, pe când avocatul Cojocarul Dorin în numele inculpatului Talmaci Andrei, a declarat recursul la 06 mai 2021, respectiv cu depășirea termenului de declarare a acestuia.

Astfel, Colegiul penal stabilește că omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului nu poate fi imputată instanței de judecată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012*), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termenul legal cererea de recurs, fapt însă ignorat de aceștia, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea nejustificată a termenului de declarare a recursului.

Potrivit prevederilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Conform art. 231 Cod de procedură penală, termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Colegiul penal menționează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere

în termen a recursului.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 422, 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide, că recursul declarat de avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Talmaci Andrei este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

7. În corespundere cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Talmaci Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2013, în cauza penală în privința lui **Talmaci Andrei xxxxx**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **21 octombrie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Timofti Vladimir

Cobzac Elena